

มาตรการป้องกัน แก้ไข เยียวยาและช่วยเหลือนักเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต ๑

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

เอกสารมาตรการป้องกัน แก้ไข เยียวยาและช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๑ เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดูแลความปลอดภัยนักเรียนทุกคนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๑ ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ เช่น อุบัติภัยจากอาคารเรียน อาคารประกอบ อุบัติเหตุจากสถานศึกษา สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ การเดินทางไป-กลับ การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานศึกษา การร่วมกิจกรรมสำคัญ และมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้สถานศึกษา ได้มีการวางแผนจัดระบบความปลอดภัยของสถานศึกษาที่เหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์

ขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ส่งเสริม สนับสนุน ทำให้เอกสารฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หวังว่าสถานศึกษาจะได้นำไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

(นายจักรพรรดิ จิตมณี)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๑

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทนำ	๑
นโยบายและการวางแผนรักษาความปลอดภัย	๑
๑. เป้าประสงค์	๒
๒. เป้าหมาย	๒
๓. ยุทธศาสตร์	๒
มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ อุบัติภัย และปัญหาสังคม	๓
๑. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ	๓
๑.๑ อุบัติเหตุจากอาคารเรียนอาคารประกอบ	๓
๑.๒ อุบัติเหตุจากบริเวณสถานศึกษา	๔
๑.๓ อุบัติเหตุจากสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	๕
๑.๔ อุบัติเหตุจากเครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องเล่น สนาม อุปกรณ์ต่าง ๆ	๖
๑.๕ อุบัติเหตุจากการเดินทาง ไป-กลับ ระหว่างบ้าน และสถานศึกษา	๗
๑.๖ อุบัติเหตุจากการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานศึกษา	๘
๑.๗ อุบัติเหตุจากการนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมสำคัญ	๑๐
๒. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ	๑๐
๒.๑ อุบัติเหตุจากอัคคีภัย	๑๐
๒.๒ อุบัติภัยจากवादภัย	๑๒
๒.๓ อุบัติภัยจากอุทกภัย	๑๓
๓. มาตรการป้องกันและแก้ไขทางสังคม	๑๔
๓.๑ การล่องละเมียดทางร่างกายและจิตใจ	๑๔
๓.๒ การทำร้ายตัวเองและการฆ่าตัวตาย	๑๕
๓.๓ สารเสพติด	๑๖
๓.๔ การทะเลาะวิวาท	๑๗
๓.๕ การล่อลวงและลักพา	๑๘
๓.๖ สื่อลามกอนาจาร	๑๙
๓.๗ อบายมุข	๒๐

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๓.๘ พฤติกรรมชู้สาว	๒๑
๓.๙ อินเทอร์เน็ตและเกม	๒๑
๔. มาตรการการรักษาความปลอดภัยด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน	๒๔
๕. มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากสัตว์และแมลงมีพิษ	๒๕
มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา	๒๖
- ด้านการป้องกัน, ค้นหา, การรักษา	๒๖
- การเฝ้าระวัง, การบริหารจัดการ, มาตรการสื่อสารก่อนอาจารย์	๒๗
- มาตรการการพ่น, มาตรการการทะเลาะวิวาท	๒๗
การเยียวยาและช่วยเหลือนักเรียน	๒๘
๑. นักเรียนถูกล่วงละเมิดทางเพศ	๒๘
๒. นักเรียนถูกรุณกรรมทางกาย	๒๘
๓. นักเรียนมีพฤติกรรมปรับตัวยาก	๒๙
๔. นักเรียนมีพฤติกรรมเก็บตัวหรือแยกตนเอง	๓๐
๕. นักเรียนมีพฤติกรรมอ่อนกว่าวัย	๓๐
๖. นักเรียนมีอาการทางกายผิดปกติจากสภาวะความเครียดทางจิตใจ	๓๑
๗. นักเรียนซึมเศร้า	๓๒
๘. นักเรียนมีความคิดหมกมุ่นเรื่องเพศ	๓๓
๙. นักเรียนไม่อยู่ในกฎเกณฑ์	๓๔
๑๐. นักเรียนมีพฤติกรรมเกเร	๓๕
๑๑. นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว	๓๕
บรรณานุกรม	๓๖
คณะทำงาน	๓๗

บทนำ

สถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนในสังคมไทยปัจจุบัน ได้รับผลกระทบมาจากการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตและความปลอดภัยของเด็กและเยาวชนไทยในหลายรูปแบบ ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเกือบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านทัศนคติ และพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน มีค่านิยมแบบบริโภคนิยมอย่างฟุ่มเฟือย การห่างเหินจากศาสนา การทะเลาะวิวาท ติดยาเสพติด การเสพยาเสพติด การติดเกม รวมทั้งการจมน้ำเสียชีวิต และการประสบอุบัติเหตุจากการเดินทางของเด็กและเยาวชน ฯลฯ และอีกปัญหาหนึ่ง ที่มีแนวโน้มรุนแรงและหนักมากจนน่าวิตกคือ การแพร่ระบาดของสื่อที่ไม่เหมาะสมและสื่อลามกอนาจาร จนทำให้เด็กและเยาวชนไทย ซึ่งขาดภูมิคุ้มกันในการบริโภคสื่ออยู่แล้ว มีการลอกเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ

จากสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ได้ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน ในสถานศึกษา การจัดระบบความปลอดภัยของสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อโดยตรงต่อคุณภาพ การเรียนของผู้เรียน การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับ ความสุขในการเรียนรู้ และการมีชีวิตที่ได้รับการปกป้องคุ้มครองให้มีความปลอดภัย มีความรู้สึก อบอุ่น มั่นใจทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถ ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๑ จึงได้จัดทำมาตรการป้องกัน แก้ไข เยียวยาและช่วยเหลือ นักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๑ ขึ้น

นโยบายและการวางแผนการรักษาความปลอดภัย

นักเรียนคือ หัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๑ มีความตระหนักในความสำคัญและเล็งเห็นความจำเป็น ที่สถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย จะต้องร่วมกันหาแนวทางที่เป็นรูปธรรม ในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนให้ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นไปตามหลักสูตร มีทักษะชีวิตที่จะดูแลตนเอง ให้ปลอดภัยท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคม อุบัติเหตุ และอุบัติเหตุ ที่จะก่อให้เกิดความเสียหาย แก่นักเรียน ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๑ ซึ่งมีภารกิจและ ความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา ต้องดำเนินการอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ ความปลอดภัย ของนักเรียนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพราะนอกจากจะทำให้ นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขแล้ว ยังมีผลต่อการพัฒนาด้านอื่น ๆ

๑. เป้าประสงค์

(๑) เพื่อให้มีรูปแบบแนวทางการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติภัย และด้านปัญหาทางสังคม โดยอาศัยแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ภายใต้หลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และยึดประโยชน์สูงสุดของนักเรียนเป็นสำคัญ

(๒) เพื่อสร้างความเข้มแข็งระบบการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาให้มีความพร้อม สามารถป้องกัน และแก้ไขสถานการณ์ปัญหาของนักเรียน ทั้งด้านอุบัติเหตุ อุบัติภัย และปัญหาทางสังคมที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนได้รับการปกป้อง และคุ้มครองความปลอดภัย ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ โดยนักเรียนจะได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข

(๔) เพื่อสร้างความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่ผู้รับผิดชอบ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

๒. เป้าหมาย

(๑) นักเรียนทุกคนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๑ ได้รับการคุ้มครองดูแลความปลอดภัย

(๒) ผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน มีแนวทางในการป้องกันและรักษาความปลอดภัยนักเรียน

(๓) เครือข่ายหน่วยงานภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียน

๓) ยุทธศาสตร์

ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(๑) จัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่นักเรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(๒) กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการประสานงานเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียน

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดระบบดูแลความปลอดภัยของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

(๔) กำกับ ติดตาม และประเมินผลระบบการดูแลความปลอดภัยของนักเรียน ในสถานศึกษา เพื่อพัฒนา ปรับปรุงและสร้างขวัญกำลังใจ

ระดับสถานศึกษา

- (๑) จัดระบบการรักษาความปลอดภัยของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของ ครู ผู้ปกครองและเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ
- (๒) กำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยของนักเรียน
- (๓) มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ อุบัติภัย และปัญหาทางสังคม

๑. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

อุบัติเหตุหมายถึง อันตรายที่เกิดขึ้นโดยฉับพลันซึ่งไม่ได้คาดคิดมาก่อน อันเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือการกระทำของมนุษย์ ส่งผลให้เกิดความเสียหายทั้งทางร่างกายและทรัพย์สิน อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน ทุกเวลาและทุกสถานที่ หากไม่มีการศึกษาและการป้องกันที่ดีพอ ย่อมมีโอกาสเกิดอุบัติเหตุได้โดยง่าย อุบัติเหตุในสถานศึกษามักมีสาเหตุมาจากความประมาท ขาดการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องอาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสภาวะแวดล้อมของสถานศึกษา ซึ่งมาจากสาเหตุต่าง ๆ ประกอบด้วย

๑.๑) อุบัติเหตุจากอาคารเรียนอาคารประกอบ

อาคารเรียนอาคารประกอบของสถานศึกษาเป็นสิ่งก่อสร้างถาวรใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ อาคารเหล่านี้ย่อมเกิดการชำรุดทรุดโทรม จึงต้องรับการบำรุงรักษาดูแลอย่างสม่ำเสมอให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้สามารถรับน้ำหนักของนักเรียนและอุปกรณ์ในอาคาร จึงจะไม่เกิดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุแก่นักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษา อุบัติเหตุจากอาคารเรียน อาคารประกอบ มีเหตุจากหลาย ๆ ส่วนของอาคารสถานศึกษาในสถานศึกษา

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
อุบัติเหตุจากอาคารเรียนอาคารประกอบ	๑. ตรวจสอบระบบไฟฟ้า สายไฟโครงสร้าง และส่วนประกอบอาคารเดือนละ ๑ ครั้ง/ความจำเป็น ๒. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบดูแลในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ ๓. ปฐมนิเทศนักเรียนใหม่เกี่ยวกับอาคารสถานที่ ๔. ชี้แจงให้ความรู้การดูแลรักษาเฝ้าระวังความปลอดภัยของอาคารเรียน อาคารประกอบ ๕. จัดทำป้ายและแผนผังข้อควรระวังด้านความปลอดภัยในจุดอันตรายทุกชั้นเรียนและแผนผัง	๑. ผู้บริหารโรงเรียน ๒. ครูประจำชั้น ๓. นักการภารโรง ๔. ผู้ปกครอง ๕. ชุมชน

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
	๖. จัดให้มีแผนซักซ้อมการป้องกันและซักซ้อม การเคลื่อนย้ายกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินอย่างน้อย ภาคเรียนละ ๑ ครั้ง ๗. แต่งตั้งเวรยามรักษาความปลอดภัยใน สถานศึกษา	

๑.๒) อุบัติเหตุจากบริเวณสถานศึกษา

อุบัติเหตุในบริเวณโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยมิได้คาดคิด มิได้ตั้งใจให้เกิดขึ้นแล้ว มักทำความเสียหายให้แก่บุคคลและทรัพย์สิน ปัจจุบันความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในสังคมไทยอย่างมาก โดยเฉพาะโรงเรียน เป็นผลให้ ครูอาจารย์ นักเรียน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน ได้รับประโยชน์และความสะดวกสบายเป็นอันมาก แต่ในขณะเดียวกัน การเกิดอุบัติเหตุ ก็เพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว

ในบริเวณโรงเรียน อุบัติเหตุส่วนใหญ่ที่พบมักจะเกิดจากการพลัดตก หกล้ม จากการวิ่งซุกซนของนักเรียน หรือการเล่นกีฬา ทำให้เกิดบาดเจ็บ กระดูกหัก ข้อเคลื่อน เป็นต้น บางครั้งเกิดจากบาดเจ็บจากของมีคม เช่น ไข่มดโกน เหลาดินสอ หรือบางครั้งเกิดจาก สิ่งปลูกสร้างและเครื่องใช้ของโรงเรียนบกพร่อง สึกกร่อนเสียหาย ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นสาเหตุ ที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุภัยในโรงเรียนได้ทั้งสิ้น

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
อุบัติเหตุจากบริเวณ ภายในสถานศึกษา	๑. แต่งตั้งครูเวรประจำวันคอยควบคุม กำกับ ติดตามดูแลการรักษาความปลอดภัยตลอดทั้งวัน ๒. จัดให้มีผู้รับผิดชอบปฐมพยาบาลเบื้องต้นและ นำส่งสถานพยาบาล ๓. กำหนดควบคุมดูแลการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับการปีนป่ายในที่สูง/บ่อน้ำ/สระน้ำ อย่าง เข้มงวด ๔. ดูแลตัดแต่งกิ่งไม้ให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย และบำรุงดูแลรักษาความสะอาดรอบสถานศึกษา ๕. จัดให้ป้ายคำเตือนเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิด อุบัติเหตุ	๑. ผู้บริหารโรงเรียน ๒. ครูประจำชั้น ๓. ครูอนามัยโรงเรียน ๔. นักการภารโรง ๕. เจ้าหน้าที่สถานี อนามัย ๖. นักเรียน ๗. ผู้ปกครอง

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
	๖. ให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติแก่นักเรียน ในกรณีที่พบวัตถุ สิ่งแปลกปลอม ซึ่งอาจเป็น วัตถุระเบิดหรือวัตถุอันตราย ๗. ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างรอบบริเวณสถานศึกษา และจุดเสี่ยง ๘. จัดให้มีระบบการขออนุญาตออกนอก สถานศึกษา ๙. จัดให้มีถังขยะแยกประเภทเพื่อสะดวก	

๑.๓) อุบัติเหตุจากสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา หมายถึง อาคาร สถานที่และบริเวณ
โรงเรียนที่ใช้เป็นที่จัดการเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน สภาพแวดล้อม
ของสถานศึกษามีความสำคัญต่อนักเรียนและผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา

การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมโรงเรียน หมายถึง การจัดการ ควบคุม ดูแล
และปรับปรุง ภาวะต่าง ๆ ของโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมให้ถูกต้องเหมาะสมและอยู่ในสภาพที่
สุขภาพดี โรงเรียนทุกแห่งมีองค์ประกอบ ที่สำคัญคล้ายคลึงกัน ทั้งในด้านโครงสร้าง บทบาท
หน้าที่การปฏิบัติ และการส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขภาพดี

การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมจะมีผลต่อสุขภาพ และลดความเสี่ยงของ
ภาวะที่จะเกิดอุบัติเหตุของนักเรียน ทั้งนี้ เพราะนักเรียนจะใช้เวลาเรียนรู้และอยู่ในสภาพแวดล้อม
ของสถานศึกษามากกว่าครึ่งของเวลาช่วงกลางวัน แต่สภาพแวดล้อมที่ส่งผลความปลอดภัย
ในสถานศึกษานั้น มิได้มีเฉพาะในสถานศึกษาเท่านั้น ผลภาวะของสิ่งแวดล้อมภายนอกก็ส่งผลต่อ
นักเรียนเช่นกัน ซึ่งผลภาวะของสิ่งแวดล้อมภายนอกนี้ เป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือและยากต่อการควบคุม
จัดการของสถานศึกษา เช่น ปัญหาด้านขยะมูลฝอย มลพิษทางอากาศ น้ำเสีย มลภาวะทางเสียง
ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นเฉพาะสังคม ชุมชน สถานประกอบการ หรือแม้แต่ นักเรียนขาดจิตสำนึก
ความตระหนักต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจนส่งผลโดยรวมทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่นักเรียน

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
อุบัติเหตุจากสภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา	๑. สำรวจสภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม มลภาวะ ในสถานศึกษาและชุมชน เพื่อหาแนวทางแก้ไข ๒. แต่งตั้งคณะกรรมการ โดยใช้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการหาแนวทางป้องกันและแก้ไข ๓. ประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๔. จัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกและความตระหนักรู้ต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมให้กับนักเรียน บุคลากร ในสถานศึกษาและชุมชน	๑. ผู้บริหารโรงเรียน ๒. ครู ๓. นักเรียน ๔. ผู้ปกครอง ๕. ชุมชน

๑.๔) อุบัติเหตุจากเครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องเล่นสนาม อุปกรณ์ ต่างๆ

เครื่องมือ หมายถึง อุปกรณ์ประกอบการทำงานที่ใช้มือถือ เช่น เลื่อย ค้อน หรือไขควง เป็นต้น การใช้เครื่องมือ ไม่ถูกวิธี หรือไม่เหมาะสมกับงานก็อาจเป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ ดังนั้นเพื่อจะลดอุบัติเหตุจากการใช้เครื่องมือในการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานจะต้องเข้าใจหลักการพื้นฐานของการใช้เครื่องมือในการปฏิบัติงานให้ถูกต้อง

หลักพื้นฐานของการใช้เครื่องมืออย่างปลอดภัย คือ เลือกใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับงาน ใช้เครื่องมือให้ถูกวิธี รักษาเครื่องมือให้อยู่ในสภาพดีเสมอ การรับส่งเครื่องมือจะต้องกระทำให้ถูกวิธี เก็บรักษาเครื่องมือให้อยู่ในที่ที่ปลอดภัย ในระหว่างการทำงานควรระวังเครื่องมือให้เป็นระเบียบเพื่อความปลอดภัย ในการขนย้ายเครื่องมือจะต้องให้เกิดความปลอดภัย ดังนั้น เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา จึงเป็นเสมือนสื่อหรือเครื่องทุ่น เครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในสถานศึกษาที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
อุบัติเหตุจากเครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องเล่นสนาม อุปกรณ์ ต่างๆ	๑. ตรวจสอบทดสอบเครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องเล่นสนาม และอุปกรณ์ต่างๆ ให้มีสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ ๒. ใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องเล่นสนาม และอุปกรณ์ต่างๆที่ชำรุด ๓. แนะนำ สาธิต และควบคุมการใช้อย่างถูกวิธีตามประเภทของอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องเล่นสนาม	๑. ผู้บริหารโรงเรียน ๒. ครู ๓. นักการภารโรง ๔. นักเรียน ๕. ผู้ปกครอง ๖. ชุมชน

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
	๔. จัดเก็บเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ทุกครั้ง หลังใช้ ๕. กำกับ ดูแลนักเรียนในการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องเล่นสนาม อุปกรณ์ได้ อย่างปลอดภัย	

๑.๕) อุบัติเหตุจากการเดินทาง ไป-กลับ ระหว่างบ้าน และสถานศึกษา

รัฐบาลได้กำหนดให้เรื่องความปลอดภัยทางถนนเป็นวาระแห่งชาติ และมอบหมายให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนร่วมมือกันรณรงค์ป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ซึ่งปัจจุบันอุบัติเหตุทางถนนที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๘๐ เกิดจากพฤติกรรมของผู้ใช้รถใช้ถนน ที่ไม่ถูกต้องทำให้คนไทยเสียชีวิตในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ซึ่งการเดินทางไป-กลับระหว่างบ้านและสถานศึกษาด้วยวิธีที่แตกต่างกัน บางครั้งนักเรียนอาจได้รับอุบัติเหตุจากการไม่ระมัดระวังเกี่ยวกับความปลอดภัยของตนเอง อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ต้องสูญเสียชีวิต อวัยวะและทรัพย์สิน

สาเหตุที่ทำให้นักเรียนได้รับอุบัติเหตุจากการเดินทางไปสถานศึกษา และกลับบ้านส่วนใหญ่มาจากการเดินทางโดยทางเท้า ยานพาหนะทางบก และยานพาหนะทางน้ำ

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
อุบัติเหตุจาก การเดินทาง ไป-กลับ ระหว่างบ้าน และ สถานศึกษา	๑. ให้ความรู้เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.การจราจรทางบก และข้อปฏิบัติในการขับขี่ปลอดภัยแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ๒. กำกับ ดูแลให้นักเรียนหรือผู้ขับขี่ปฏิบัติตาม พ.ร.บ.การจราจรทางบกและข้อปฏิบัติใน การขับขี่ปลอดภัย เช่น นักเรียนที่ใช้จักรยาน จักรยานยนต์ให้ชิดทางซ้ายและเป็นแถว ตรวจสอบอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ และปลอดภัยอยู่เสมอ ๓. อบรมพนักงานขับรถรับ-ส่งนักเรียนให้มี ความรู้และปฏิบัติตามกฎจราจร ๔. จัดครูเวรประจำวันตรวจเช็คนักเรียนที่มี ผู้ปกครองมารับ	๑. ผู้บริหารโรงเรียน ๒. ครู ๓. นักการภารโรง ๔. นักเรียน ๕. ผู้ปกครอง ๖. ชุมชน

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
	๕. แนะนำการเดินแถวกลับบ้านและให้พี่ ดูแลน้อง ๖. ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติตามกฎ จรรยา ๗. จัดครูเวรและนักเรียนคอยรับ-ส่งนักเรียน ที่ประตูเข้าออก ๘. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาลนำส่ง สถานพยาบาล และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ	

๑.๖) อุบัติเหตุจากการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานศึกษา

ตามเจตนาของกรมการศึกษานอกสถานศึกษา ได้กำหนดให้มีการพัฒนาผู้เรียน
 อย่างเต็มศักยภาพ ด้วยวิธีการสร้างองค์ความรู้ที่หลากหลาย จึงถือเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาและ
 ครูผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ ทุกกลุ่มสาระที่จะต้องดำเนินการให้มีประสิทธิผล การพานักเรียนไป
 ศึกษานอกสถานศึกษา จึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงได้
 เปลี่ยนบรรยากาศนอกห้องเรียน ปัจจุบันการจัดกิจกรรมหรือโครงการพานักเรียนไปศึกษานอก
 สถานที่ จึงเป็นที่นิยมและแพร่หลายมากขึ้นเป็นลำดับ และบางครั้งอาจมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อยครั้ง

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
อุบัติเหตุจาก การพานักเรียน ไปศึกษานอก สถานศึกษา และ การนำนักเรียน ร่วมกิจกรรมสำคัญ	๑. ศึกษาและปฏิบัติตามระเบียบกระทรวง ศึกษาธิการ ว่าด้วยการพานักเรียนไปศึกษา นอกสถานศึกษาโดยเคร่งครัด ๒. เตรียมการและวางแผนการดำเนินการ คือ กำหนดครูรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ศึกษา รายละเอียดสถานที่ที่จะไปศึกษาโดยชัดเจน ศึกษาและกำหนดเส้นทางการเดินทาง ตรวจสอบสภาพยานพาหนะและผู้ขับขี่ ทำหนังสือขออนุญาตผู้บังคับบัญชาและ ผู้ปกครองนักเรียน ๓. จัดทำประวัตินักเรียนที่ร่วมเดินทาง เช่น โรคประจำตัว กรุ๊ปเลือด เป็นต้น	๑. ผู้บริหารโรงเรียน ๒. ครูประจำชั้น ๓. นักการภารโรง ๔. ผู้ปกครอง ๕. ชุมชน ๖. นักเรียน

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
	<p>๔. จัดครูคอยควบคุม ดูแลให้อยู่ในระเบียบวินัย</p> <p>๕. ประกันอุบัติเหตุให้กับนักเรียนและครูทุกคนที่เดินทาง</p> <p>๗. จัดให้มีป้ายชื่อประจำตัวนักเรียน แสดงรายละเอียดชื่อนักเรียน โรงเรียน หมายเลขโทรศัพท์ที่จำเป็นเพื่อการติดต่อในกรณีพลัดหลงหรือเกิดเหตุฉุกเฉิน</p> <p>๖. จัดให้มีเวชภัณฑ์ที่จำเป็นในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น</p> <p>๗. ควบคุมดูแลการซื้ออาหารรับประทาน</p> <p>๘. หากมีการใช้พาหนะรถยนต์ต้องแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพรถยนต์ และตรวจประวัติคนขับเพื่อความปลอดภัย</p> <p>๙. หลีกเลี่ยงกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตราย</p> <p>๑๐. จัดระบบดูแลความปลอดภัยอย่างใกล้ชิด</p> <p>๑๑. ให้ความรู้แก่นักเรียนในการร่วมกิจกรรมอย่างปลอดภัยทุกครั้ง</p> <p>๑๒. ตรวจสอบความเหมาะสมของสถานที่ที่ปลอดภัย</p> <p>๑๓. ประสานงานเจ้าหน้าที่ด้านการรักษาความปลอดภัยท้องถิ่น</p> <p>๑๔. หากมีการเกิดอุบัติเหตุให้ดำเนินการตามแนวปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>๑๕. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ</p>	

๑.๗) อุบัติเหตุจากการนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมสำคัญ

การร่วมกิจกรรมสำคัญเป็นกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดให้มีขึ้นเพื่อส่งเสริมเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ทักษะความสามารถในด้านต่าง ๆ ของนักเรียน และเป็นการสนองความต้องการของชุมชน ซึ่งชุมชนมักจะขอความร่วมมือจากสถานศึกษาอยู่เป็นประจำ เช่น กิจกรรมการแสดงของนักเรียน กิจกรรมเข้าค่ายพักแรมลูกเสือ เนตรนารีและยุวกาชาด เป็นต้น กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ หากครูผู้ควบคุมไม่วางแผนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้รอบคอบ นักเรียนขาดความระมัดระวังในการทำกิจกรรมตามขั้นตอนที่ถูกต้อง สถานที่ที่ใช้ทำกิจกรรมมีลักษณะที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้โดยง่าย หรืออุปกรณ์ที่ใช้อยู่ในสภาพชำรุด อุบัติเหตุก็อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน การร่วมกิจกรรมสำคัญต่าง ๆ จึงต้องมีมาตรการป้องกันที่ดี

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
อุบัติเหตุจากการนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมสำคัญ	๑. หลีกเลี่ยงกิจกรรมที่อาจเกิดอันตราย หรือไม่เหมาะสมกับนักเรียน ๒. จัดครูคอยควบคุมดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ๓. แบ่งหน้าที่ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนแต่ละคน ๔. ตรวจสอบอุปกรณ์ เช่น มีด จอบ เสียม เป็นต้น ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ๕. การใช้เครื่องมือ โดยเฉพาะของมีคมต้องระมัดระวัง โดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลัก ๖. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล และรายงานผู้บังคับบัญชา	๑. ผู้บริหารโรงเรียน ๒. ครูประจำชั้น ๓. นักการภารโรง ๔. ผู้ปกครอง ๕. ชุมชน ๖. นักเรียน

๒. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติภัย

อุบัติภัย หมายถึง เหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดมาก่อน โดยไม่ตั้งใจให้เกิดขึ้น เป็นผลทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน อันเป็นอันตรายต่อร่างกายและจิตใจ และอาจทำให้เสียชีวิตได้

๒.๑) อุบัติภัยจากอัคคีภัย

อัคคีภัย คือ ภัยที่เกิดขึ้นจากเพลิงไหม้ เป็นสาธารณภัยประเภทหนึ่งที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ สาเหตุที่สำคัญที่สุดของการเกิดอัคคีภัย คือ ความประมาท

ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การขาดความรู้ความเข้าใจในการป้องกันและระงับอัคคีภัยเบื้องต้น ดังนั้น การป้องกันและระงับอัคคีภัยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในช่วงลดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งภารกิจเกี่ยวกับการป้องกัน แก่ไขและฟื้นฟู เป็นความรับผิดชอบของทุกภาคส่วนในสังคมที่จะต้องร่วมมือกัน

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
อุบัติเหตุจากอัคคีภัย	<ol style="list-style-type: none"> ให้ความรู้และฝึกซ้อมครู บุคลากรและนักเรียนในเรื่องการดับไฟ หนีไฟ การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ การซ้อมหนีไฟในสถานศึกษา จัดทำแผนงานโครงการ แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ การเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์เกิดอัคคีภัยไว้ล่วงหน้า โดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาสัมพันธ์ให้ครู บุคลากรและนักเรียนได้รับทราบ เพื่อจะได้ทำงานประสานกัน ได้ถูกต้องทุกฝ่าย มีแหล่งข้อมูลที่สามารถติดต่อขอความช่วยเหลือได้ทันทีเมื่อเกิดอัคคีภัย ให้มีการอยู่เวรยามรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด ตรวจสอบอุปกรณ์ที่ก่อให้เกิดอัคคีภัยอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้มีการประกันชีวิตแก่ครู บุคลากรและนักเรียนทุกคน ในกรณีที่สถานศึกษาต้องจัดเก็บวัสดุเชื้อเพลิง และสารเคมีไวไฟไว้ตามจำนวนที่ต้องการใช้ ควรจัดเก็บไว้ในที่ๆ ห่างไกลจากแหล่งพลังงานความร้อน และพลังงานไฟฟ้า ขจัดสิ่งรกรุงรังภายในอาคาร ห้องเรียน ห้องพักครู ห้องเก็บของให้เป็นสัดส่วน ควรปิดไฟ ปิดพัดลม และถอดปลั๊กไฟทุกครั้งเมื่อออกนอกห้องเรียน หรือพักกลางวัน ติดตั้งอุปกรณ์ห้องกันไฟฟาลัดวงจร และตรวจตราซ่อมบำรุงสิ่งทีนำมาใช้ในการใช้งาน ให้ได้มาตรฐาน เช่น สายไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้า เป็นต้น	<ol style="list-style-type: none"> ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้น นักการภารโรง ผู้ปกครอง ชุมชน เจ้าหน้าที่ตำรวจ นักเรียน

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
	<p>๑๐. ติดตั้งระบบสัญญาณเตือนภัยพร้อมแผนผังการหนีไฟ และประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ครู และบุคลากรทุกคนทราบโดยทันที</p> <p>๑๑. จัดตั้งเครื่องดับเพลิงและอุปกรณ์การดับเพลิงอย่างเพียงพอ และบำรุงรักษาให้พร้อมที่จะทำงานได้ทันที</p> <p>๑๒. ประสานกับชุมชนหรือผู้นำท้องถิ่นในการจัดเวรยามหมู่บ้าน เพื่อระวังภัยร่วมกันตลอดจนปลูกจิตสำนึกในความเป็นเจ้าของทรัพย์สินของทางราชการ</p>	

๒.๒) อุบัติภัยจากวาตภัย

วาตภัย คือ ภัยที่เกิดขึ้นจากพายุลมแรง จนทำให้เกิดความเสียหายแก่อาคารบ้านเรือน ต้นไม้ และสิ่งปลูกสร้าง สำหรับในประเทศไทย วาตภัยหรือพายุ ลมแรง มีสาเหตุมาจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
อุบัติเหตุจากวาตภัย	<p>๑. ให้ความรู้ในการปฏิบัติตนแก่ครู บุคลากร และนักเรียนให้พ้นจากอันตราย จัดให้มีการฝึกซ้อมการหลบวาตภัยเป็นประจำ</p> <p>๒. จัดทำแผนงานโครงการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ ติดตามข่าวพยากรณ์อากาศและสถานการณ์ต่าง ๆ</p> <p>๓. ให้มีการอยู่เวรยามรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด</p> <p>๔. ส่งเสริมให้มีการประกันชีวิตแก่ครู บุคลากร และนักเรียนทุกคน</p> <p>๕. ให้มีการจัดสร้างเครือข่ายองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถติดต่อขอความช่วยเหลือได้ทันทีเมื่อเกิดวาตภัย</p> <p>๖. รายงานผู้บังคับบัญชาหน่วยงานต้นสังกัด</p>	<p>๑. ผู้บริหารโรงเรียน</p> <p>๒. ครูประจำชั้น</p> <p>๓. นักการภารโรง</p> <p>๔. ผู้ปกครอง</p> <p>๕. ชุมชน</p> <p>๖. เจ้าหน้าที่ตำรวจ</p> <p>๗. นักเรียน</p>

๒.๓) อุบัติภัยจากอุทกภัย

อุทกภัย คือ ภัยหรืออันตรายที่เกิดจากน้ำท่วม หรืออันตรายอันเกิดจากสภาวะที่น้ำไหลเอ่อล้นฝั่ง แม่น้ำ ลำธารหรือทางน้ำ เข้าท่วมพื้นที่ ซึ่งโดยปกติแล้วไม่ได้อยู่ใต้อันตรายน้ำ หรือเกิดจากการสะสมน้ำบนพื้นที่ ซึ่งระบายออกไม่ทันทำให้พื้นที่นั้นปกคลุมไปด้วยน้ำ โดยทั่วไปแล้วอุทกภัยมักเกิดจากน้ำท่วม

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
อุบัติเหตุจากอุทกภัย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ความรู้ในการปฏิบัติตนแก่นักเรียน ครู และบุคลากรให้พ้นจากอันตราย 2. วางแผนโครงการ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ติดตามข่าวพยากรณ์อากาศ และสถานการณ์ต่าง ๆ พร้อมทั้งวางแผนป้องกันภัยล่วงหน้า 3. จัดให้มีการฝึกซ้อมการหลบอุทกภัยแก่นักเรียน ครูและบุคลากรอยู่เป็นประจำ 4. จัดเวรยามรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด 5. ส่งเสริมให้มีการประกันชีวิตแก่ครู บุคลากร และนักเรียนทุกคน 6. ดูแลทรัพย์สินของทางราชการ มีการจัดเก็บสัมภาระ วัสดุอุปกรณ์ เอกสารสำคัญพร้อมขนย้ายได้ทันทีเมื่อเกิดอุทกภัย 7. สถานศึกษากำหนดแผนฉุกเฉินสำหรับสถานศึกษา 8. สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยให้มีการวางแผนการก่อสร้างอาคารให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ พร้อมทั้งวางระบบการระบายน้ำและแนวป้องกันอุทกภัย 9. ประสานขอความช่วยเหลือเมื่อประสบอุทกภัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรสาธารณกุศลต่าง ๆ 10. รายงานผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานต้นสังกัด	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารโรงเรียน 2. ครูประจำชั้น 3. นักการภารโรง 4. ผู้ปกครอง 5. ชุมชน 6. เจ้าหน้าที่ตำรวจ 7. นักเรียน

๓. มาตรการป้องกันและแก้ไขทางสังคม

๓.๑) การล่วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ

จากสถานการณ์ทางสภาพแวดล้อมของสังคมไทยในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ได้ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคนในสังคมอย่างยิ่ง โดยเฉพาะความเสื่อมโทรมทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของคนในสังคม อีกทั้งภาวการณ์บีบคั้นทางด้านเศรษฐกิจ ได้กลายเป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาความรุนแรง การเอารัดเอาเปรียบ รวมไปถึงการกดขี่ ข่มเหง ของคนในสังคม ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ได้ลุกลามเข้าสู่สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
การล่วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ	<ol style="list-style-type: none"> ๑. แต่งตั้งกรรมการเฝ้าระวังป้องปรามนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และสถานที่จุดเสี่ยง โดยเฉพาะห้องเรียน ห้องน้ำ ๒. ให้ความรู้แก่ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ๓. จัดบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ๔. ใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ๖. จัดบรรยากาศภายในห้องเรียน และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความปลอดภัยชุมชน ๗. จัดอาสาสมัครเครือข่าย นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ๘. ให้มีผู้รับผิดชอบรายงานผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับ ๙. นำนักเรียนเข้าสู่การช่วยเหลือบำบัด รักษา โดยแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดูแล ติดตาม อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ๑๐. ประสานงานผู้ปกครองเพื่อให้ความช่วยเหลือในการดูแล ๑๑. ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ บ้านพักเด็กและครอบครัว	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ผู้บริหารโรงเรียน ๒. ครูประจำชั้น ๓. ผู้ปกครอง ๔. ชุมชน ๕. เจ้าหน้าที่ตำรวจ

๓.๒) การทำร้ายตัวเองและการฆ่าตัวตาย

แข่งขันกับตัวเองและผู้อื่น การแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับของสังคม ทำให้นักเรียนเกิดความวิตกกังวลและมีภาวะกดดันที่รุนแรง ซึ่งความเครียดที่เกิดขึ้นส่งผลให้นักเรียนหาทางออกด้วยการกระทำตัวเองและคิดสั้นเพื่อหนีปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ ปัญหาการทำร้ายตัวเองและการฆ่าตัวตายมีสถิติสูงกว่าเดิมมาก และเป็นปัญหาที่หาข้อมูลค่อนข้างยาก เพราะยังไม่มีการรายงานข้อมูลอย่างจริงจัง

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
การทำร้ายตัวเองและการฆ่าตัวตาย	<ol style="list-style-type: none"> ๑. จัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมอบหมายครูประจำชั้น สังเกตพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล ๒. จัดทำระบบเครือข่ายระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน สถานศึกษา เพื่อการสื่อสารและสานสัมพันธ์ร่วมมือป้องกันแก้ไขปัญหา เกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน ๓. จัดกิจกรรมปลูกฝังให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความเอื้ออาทรและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ๔. จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างหลากหลาย ๕. ประสานความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาอย่างสม่ำเสมอ ๖. ประสานพ่อแม่ ผู้ปกครองทันที เมื่อเกิดปัญหาเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยวิธีการต่าง ๆ ๗. ถ้าเป็นเหตุภายนอก เช่น บุคคลอื่น ๆ ให้แจ้งผู้ปกครองปรึกษากับนักสังคมสงเคราะห์/พมจ. บ้านพักเด็กและครอบครัว และตำรวจ ๘. ปกปิดสถานการณ์ของนักเรียนเป็นความลับกับการถูกล้อเลียน และถูกกระทำซ้ำ ๙. รายงานผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานต้นสังกัด	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ผู้บริหารโรงเรียน ๒. ครูประจำชั้น ๓. ผู้ปกครอง ๔. ชุมชน

๓.๓) สารเสพติด

ปัจจุบันปัญหาการแพร่กระจายของสารเสพติดนับได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญของทุกประเทศ เพราะเป็นตัวการบ่อนทำลายความเจริญของทรัพยากรมนุษย์ อันเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเยาวชน และนับวันจะทวีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นผลมาจากปัจจัยที่สำคัญหลายประการ

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
สารเสพติด	<ol style="list-style-type: none"> จัดกิจกรรมเสริมทักษะชีวิต เพื่อสร้างความตระหนัก และให้นักเรียนเห็นคุณค่าแห่งตน จัดทำระบบเครือข่ายระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน สถานศึกษา เพื่อการสื่อสารและสานสัมพันธ์ร่วมมือป้องกันแก้ไขปัญหายุ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน จัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนแสดงออกตามความสามารถที่ถูกต้อง เช่น ศิลปะ ดนตรี กีฬา เป็นต้น จัดกลุ่มเฝ้าระวังโดยอาศัยเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จัดการอบรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่นักเรียน ให้ความรู้แก่นักเรียนในการเลือกชมสื่อในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ใช้มาตรการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา คัดกรองและตรวจสุขภาพนักเรียนเป็นประจำ	<ol style="list-style-type: none"> ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ตำรวจ ชุมชน

๓.๔) การทะเลาะวิวาท

จากสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดเหตุการณ์นักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน โดยใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหา ก่อการทะเลาะวิวาท ใช้อาวุธทำร้ายร่างกายคู่กรณีหรือฝ่ายตรงข้ามที่ไม่ใช่สถาบันของตน ส่งผลให้ตนเองและผู้อื่นได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต พฤติกรรมดังกล่าวเป็นอันตรายต่อสวัสดิภาพและอนาคตของนักเรียน ตลอดจนประชาชนทั่วไป เป็นการบั่นทอนขวัญและกำลังใจ บรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
การทะเลาะวิวาท	<p>๑. จัดทำแผนป้องกัน และแผนเผชิญเหตุ โดยกำหนดหน้าที่ ชักซ้อมการปฏิบัติในการควบคุม จุดอับ และจุดเสี่ยง</p> <p>๒. จัดทำระบบเครือข่ายระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน สถานศึกษา เพื่อการสื่อสารและสานสัมพันธ์ร่วมมือป้องกันแก้ไขปัญหากับพฤติกรรมนักเรียน</p> <p>พร้อมทั้ง ขอความร่วมมือเครือข่ายผู้ปกครอง และชุมชนในการดูแลบุตรหลานเพิ่มขึ้น</p> <p>๓. จัดกิจกรรมสร้างความสามัคคีปรองดองระหว่างสถานศึกษาหรือภายในสถานศึกษา เกี่ยวกับการสร้างค่านิยมการแสดงออก เช่น โครงการสานสายใย สายสัมพันธ์เพื่อนร่วมทาง ต่างโรงเรียน กิจกรรมเพื่อชีวิตที่ดีแก่นักเรียน</p> <p>๔. จัดให้มีการหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เพื่อเข้าระงับเหตุการณ์ที่มีเหตุทะเลาะวิวาท โดยประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ</p> <p>๕. ประสานแจ้งผู้ปกครองนักเรียนผู้ก่อเหตุ ผู้ได้รับบาดเจ็บให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบและจัดเจ้าหน้าที่ดูแล โดยรายงานให้ผู้บังคับบัญชา รับทราบตามลำดับ</p> <p>๖. ประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์พิ้งได้ (OSCC)</p>	<p>๑. ผู้บริหารโรงเรียน</p> <p>๒. ครูประจำชั้น</p> <p>๓. ผู้ปกครอง</p> <p>๔. ชุมชน</p>

๓.๕) การถูกล่อลวงและลักพา

โรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษา ที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษา ให้แก่นักเรียน ซึ่งนอกจากจะทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาแล้ว โรงเรียนยังมีหน้าที่ในการดูแลนักเรียนที่อยู่ในความปกครองให้ได้รับความปลอดภัยจากการถูกล่อลวงและลักพา จากสภาพสังคม ปัจจุบัน ครอบครัว สังคม คุณธรรม จริยธรรม กระแสวิถีชีวิตแบบตะวันตก ความยากจนมีผลต่อแนวโน้มที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาการล่อลวงและลักพาเพิ่มขึ้น

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
การถูกล่อลวงและลักพา	<ol style="list-style-type: none"> จัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การตัดสินใจ การให้คำปรึกษาที่ถูกต้อง รวมไปถึงทักษะการป้องกันตัวเองให้พ้นจากการถูกล่อลวงและลักพา จัดระบบรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ จัดเวรยาม เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา ประสานงานกับชุมชน เครือข่ายผู้ปกครอง ในการสอดส่องนักเรียนอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ช่วยสอดส่องดูแล เพื่อป้องกันการถูกล่อลวงและลักพา ให้มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการล่อลวงและลักพา และวิธีการป้องกันให้นักเรียนทราบทุกระยะ ประสานงานเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ปกครอง เพื่อดำเนินการติดตามค้นหา ขอความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการแจ้งเบาะแส	<ol style="list-style-type: none"> ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง ชุมชน

๓.๖) สื่อลามกอนาจาร

สภาพสังคมปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่า สังคมไทยกำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคโลกาภิวัตน์ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สื่อสิ่งพิมพ์ลามกอนาจารทุกรูปแบบ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมของเด็กวัยรุ่น ก่อให้เกิดปัญหาทางเพศและอาชญากรรมในที่สุด ซึ่งทางโรงเรียนไม่มีวิธีป้องกันดูแลอย่างทั่วถึง ย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
สื่อลามกอนาจาร	<ol style="list-style-type: none"> ควบคุมดูแลการนำข้อมูลข่าวสารและสื่อบันเทิงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ไม่ให้เข้ามาเผยแพร่ในสถานศึกษา เช่น แต่งตั้งคณะกรรมการนักเรียนในการเฝ้าระวังพฤติกรรมกลุ่มเสี่ยง การตรวจค้นกลุ่มเป้าหมาย จัดทำหลักสูตรบูรณาการการสอนในเรื่องเพศศึกษา ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมที่ดีและเหมาะสมในทางสังคมให้กับนักเรียน จัดกิจกรรมและเสริมสร้างค่านิยม ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงามให้กับนักเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในการตรวจตรา ควบคุมดูแลตามแหล่งจำหน่ายและเผยแพร่ ดำเนินการตรวจค้น ยึดสิ่งของและลงโทษหากพบนักเรียนนำสื่อลามกอนาจารเข้ามาสถานศึกษา ติดต่อบริษัทผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มอบครูประจำชั้น ติดตามและเฝ้าระวังภายหลังดำเนินการแก้ไขแล้ว เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาในระยะต่อไปมิให้เกิดขึ้น จัดรวบรวมสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วนำมาจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมเพื่อแก้ปัญหา	<ol style="list-style-type: none"> ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง ชุมชน

๓.๗) อบายมุข

สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้บุคคลต่างจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อการดำรงชีวิตให้อยู่รอด และแสวงหาความสุขตามความต้องการจากแหล่งมั่วสุมประเภทต่าง ๆ หากบุคคลใดครอบครัวยุคใหม่ไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันได้ ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาภายในครอบครัว และในที่สุดจะมีผลกระทบถึงบุตรหลาน ขาดการอบรมดูแลให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด เด็กจะแสวงหากิจกรรมนันทนาการตามแหล่งมั่วสุมตามความพอใจของตนเอง ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางที่ผิดทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ที่มีผลต่อความประพฤติ การเรียนของนักเรียนด้อยลง ขาดความเชื่อมั่นจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
อบายมุข	<ol style="list-style-type: none"> กำหนดให้สถานศึกษา เป็นเขตปลอดอบายมุขทุกประเภท จัดระบบการตรวจสอบ รายงานการมาสถานศึกษาของนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน เพื่อป้องกันการหนีเรียน จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้และความตระหนักโทษภัยและปัญหาอบายมุขที่มีผลกระทบต่อการเรียนและความเป็นอยู่ของนักเรียน มอบหมายครูประจำชั้น ติดตามสอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียน ในกลุ่มที่มีปัญหาและกลุ่มเสี่ยง ต้องรีบดำเนินการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในเบื้องต้น จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม พัฒนาศักยภาพนักเรียนตามความสนใจ โดยบูรณาการกับกิจกรรมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดทำทะเบียนข้อมูลนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง โดยการสืบหาข้อเท็จจริงทันทีเพื่อทราบสาเหตุของปัญหาในการที่จะนำไปวางแผนแก้ไข	<ol style="list-style-type: none"> ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง ชุมชน

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
	<p>๗. สํารวจแหล่งอบายมุขหรือแหล่งมั่วสุม โดยจัดทําเป็นข้อมูลแผนที่ตั้งเพื่อการประสานกับครูผู้รับผิดชอบ ผู้ปกครองและเจ้าหน้าที่ตำรวจ</p> <p>๘. ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองช่วยกวดขันดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด ทั้งการเรียน ค่าใช้จ่ายเงิน การใช้โทรศัพท์ การออกเที่ยวเตร่ หรือการทำกิจกรรมนอกบ้าน รวมทั้งการใช้สื่อเทคโนโลยีในครอบครัวไปในทางที่ไม่เหมาะสม</p> <p>๙. จัดตั้งกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนในการให้ข้อมูลข่าวสารและติดตามสอดส่องดูแลป้องกันไม่ให้นักเรียนไปมั่วสุมในแหล่งอบายมุขต่าง ๆ</p> <p>๑๐. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนปลอดจากอบายมุข</p> <p>๑๑. เชิญผู้ปกครองประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา และให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจังร่วมกัน</p> <p>๑๒. จัดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการออกตรวจตราตามแหล่งอบายมุขต่าง ๆ โดยการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ และหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือระหว่างสถานศึกษาด้วยกัน</p>	

๓.๘) พฤติกรรมชู้สาว

จากสภาพปัจจุบัน โดยเฉพาะ กลุ่มวัยรุ่นด้านนักเรียน มีการลอกเลียนแบบพฤติกรรมทางสังคมตะวันตกที่มีการแสดงออกทางชู้สาวอย่างเปิดเผย กล้าแสดงออกในสิ่งที่วัฒนธรรมและประเพณีไทยไม่ยอมรับ เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีความรุนแรงมากขึ้นทุกที อันจะก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมามากมาย ซึ่งเป็นพิษภัยต่อตนเอง ครอบครัว จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่น เช่น พฤติกรรมทางชู้สาว การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การค้าประเวณี เป็นต้น

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
พฤติกรรมชู้สาว	<p>๑. ให้ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านการวางตัวคบเพื่อนต่างเพศ และจัดการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษา</p> <p>๒. มอบหมายครูประจำชั้น ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน</p> <p>๓. จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยไม่มีมุมอับ อันจะส่งผลต่อพฤติกรรมในทางที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน</p> <p>๔. กำกับติดตามดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของครูเวรประจำวัน</p> <p>๕. สร้างเครือข่ายประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนและโรงเรียนในการแจ้งเบาะแส ข้อมูลการทำกิจกรรมต่าง ๆ นอกเวลา หรือนอกสถานศึกษาให้ผู้ปกครองทราบ</p> <p>๖. เมื่อนักเรียนประสบปัญหาให้สถานศึกษามอบหมายผู้รับผิดชอบสืบหาข้อเท็จจริงและดำเนินการแก้ไข ในกรณีที่เป็นปัญหาร้ายแรงให้ผู้บังคับบัญชารายงานตามลำดับขั้นตอน</p> <p>๗. ประสานงานเชิญผู้ปกครองมารับทราบปัญหาและร่วมมือช่วยกันแก้ไขปัญหา ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม</p> <p>๘. ติดตาม กำกับ ดูแลนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม</p> <p>๙. จัดการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษา และการวางตัวในการมีเพื่อนต่างเพศ และเพศเดียวกันอย่างเหมาะสม</p>	<p>๑. ผู้บริหารโรงเรียน</p> <p>๒. ครูประจำชั้น</p> <p>๓. ผู้ปกครอง</p> <p>๔. ชุมชน</p> <p>๕. นักเรียน</p>

๓.๙) อินเทอร์เน็ตและเกม

เนื่องจากในปัจจุบันอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อเสรีที่นับวันจะเข้าถึงเยาวชนมากขึ้น ซึ่งเป็นสื่อที่มีทั้งคุณและโทษในตัวเอง การปิดกั้นมิให้เยาวชนให้เข้าถึงอินเทอร์เน็ตและเป็นการปิดโอกาสในการเรียนรู้และก้าวทันโลก แต่ในทางตรงกันข้ามหากปล่อยให้เยาวชนเข้าไปใช้อินเทอร์เน็ตอย่างขาดสติก็อาจจะทำให้เกิดภัย ต่อตัวเยาวชนได้อย่างมากมายเช่นกัน ในบทบาทของสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการอย่างรอบคอบ รัดกุม

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
อินเทอร์เน็ตและเกม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ความรู้นักเรียนในการเลือกบริโภคข้อมูลข่าวสาร ภัยจากสื่ออินเทอร์เน็ต 2. จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสนใจหรือสร้างแรงจูงใจในการใช้คอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์ 3. ประสานความร่วมมือ ผู้ปกครอง เครือข่าย ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน กวดขัน ดูแล ตามแหล่งสถานบันเทิง ร้านอินเทอร์เน็ต ร้านเกม เป็นต้น 4. ครูฝ่ายปกครองและครูที่ปรึกษากำกับ ติดตาม การมาเรียนของนักเรียนและประสานกับผู้ปกครองในการเดินทางไป – กลับระหว่างบ้านและโรงเรียน 5. จัดให้บริการอินเทอร์เน็ตกับนักเรียน ในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน และให้ครูควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด 6. ดำเนินการนำกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง มาอบรมให้ความรู้ในเรื่องการใช้อินเทอร์เน็ต 7. จัดอาสาสมัครนักเรียนคอยตรวจสอบการใช้ อินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์ต่างๆ 8. ประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงาน ที่รับผิดชอบ เพื่อติดตามตรวจสอบร้าน อินเทอร์เน็ต ร้านเกมที่ให้บริการนักเรียน ช่วงเวลาเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารโรงเรียน 2. ครูประจำชั้น 3. ผู้ปกครอง 4. ชุมชน 5. นักเรียน

๔. มาตรการการรักษาความปลอดภัยด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน

สถานศึกษา เป็นสถานที่ที่มีผู้คนมารวมกันจำนวนมากในแต่ละวัน การใช้ทรัพยากรร่วมกันภายในสถานศึกษา หากไม่ได้รับการจัดการที่ดีพออาจส่งผลเสีย ก่อให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพอนามัยทั้งทางตรงและทางอ้อม

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
สุขภาพอนามัย ของนักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> ๑. สร้างองค์ความรู้ให้แก่ครู และบุคลากร ในเรื่องแนวทางการส่งเสริมสุขภาพนักเรียน การป้องกันมลภาวะจากสิ่งแวดล้อม การ ป้องกันไม่ให้เกิดโรคต่าง ๆ ให้ระบาดมากขึ้น ๒. จัดทำมาตรการบริหารจัดการขยะ ในสถานศึกษา ๓. แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงาน ให้ชัดเจน ๔. ตรวจสอบสุขภาพนักเรียนอย่างน้อยปีละครั้ง ประสานงานกับโรงพยาบาลเพื่อดูแลนักเรียน ที่มีร่างกายอ่อนแออย่างใกล้ชิด ๕. ปิดสถานศึกษาเมื่อมีโรคระบาด ๖. แจ้งผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นในกรณี มีโรคติดต่อเกิดขึ้นในโรงเรียน ๗. จัดน้ำดื่ม น้ำใช้ให้ปลอดภัยรวมทั้งระบบ กักเก็บน้ำและระบบการจ่ายน้ำให้ถูกสุขอนามัย ๘. มีส้วมที่ถูกสุขอนามัย ๙. มีอุปกรณ์และสถานที่สำหรับล้างมือ และให้ ความรู้ในการล้างมือของนักเรียนอย่างถูกวิธี ๑๐. ควบคุมความสะอาดในการปรุงและ จำหน่ายอาหารให้ถูกสุขลักษณะ ๑๑. จัดสถานที่และบริเวณสถานศึกษาให้ถูก สุขลักษณะ	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ผู้บริหารโรงเรียน ๒. ครูประจำชั้น ๓. นักการภารโรง

๕. มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากสัตว์และแมลงมีพิษ

การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีความปลอดภัย จากการได้รับอันตรายจากสัตว์มีพิษกัดต่อย ถือได้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทุกที่ ไม่ว่าจะเป็นบริเวณส่วนต่าง ๆ ของสถานศึกษา สิ่งที่มาอาจสาเหตุกระทบต่อสภาพร่างกาย การเจริญเติบโต การเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ จึงต้องให้ความสำคัญและตระหนักในเรื่องของความปลอดภัยจากสัตว์มีพิษ

สาเหตุ	มาตรการป้องกันและแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
สัตว์และแมลงมีพิษ	<ol style="list-style-type: none"> จัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่น ตัดแต่งกิ่งไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษเพื่อมีความปลอดภัยแก่นักเรียน ให้ความรู้แก่ครู บุคลากร และนักเรียนเกี่ยวกับสัตว์มีพิษ ตลอดจนวิธีการป้องกันและปฐมพยาบาลเบื้องต้นกรณีได้รับพิษ จัดทำป้ายเตือนภัยจากสัตว์มีพิษในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยง เช่น บริเวณรั้วสถานศึกษา ต้นไม้ใหญ่ ซึ่งมักจะเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษเบื้องต้น ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์ เช่น กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุง จัดเตรียมอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ในการปฐมพยาบาล กรณีที่ได้รับพิษจากสัตว์มีพิษ จัดทำแผนฉุกเฉินและการฝึกซ้อม โดยความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	<ol style="list-style-type: none"> ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้น นักการภารโรง

มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

ด้านการป้องกัน	การค้นหา	การรักษา
๑. มีกฎ/ระเบียบของโรงเรียน ๒. มีนโยบายโรงเรียนปลอดบุหรี่ ๓. จัดทำห้องเรียนสีขาว โดยมีนักเรียน ๔ ฝ่าย ๔. ติดป้ายเขตปลอดบุหรี่ ๕. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปลอดยาเสพติด ๖. มีกล้องวงจรปิดตามมุมอับ ๗. สอดแทรกความรู้เรื่องยาเสพติด ๘. จัดพื้นที่ต่าง ๆ เช่น สนามฟุตบอล สนามเด็กเล่น จัดเวทีการแสดงออก จัดแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น ๙. จัดตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE ๑๐. มีครูแดร์ (D.A.R.E.)/ครูพระ/ครูผู้สอนเรื่องยาเสพติด ๑๑. โครงการประสานงาน ๑ ตำรวจ ๑ โรงเรียน (ร.ร.ขยายโอกาส) ๑๒. จัดค่ายทักษะชีวิต ค่ายคุณธรรม เป็นต้น ๑๓. จัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ อาชีพ วันสำคัญ วันต่อต้านยาเสพติด ฯลฯ	๑. มีข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ๒. สุ่มตรวจปัสสาวะ ภาคเรียนละ ๑ ครั้ง เป็นอย่างน้อย/ตามความเหมาะสม ๓. มีการคัดกรองนักเรียน เป็นกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มปลอด/กลุ่มเสี่ยง/กลุ่มเสพ/กลุ่มติด/กลุ่มค้า ๔. รายงานผลการดำเนินงานผ่านระบบ NISPA และ CATAS ภาคเรียนละ ๑ ครั้ง เป็นอย่างน้อย	๑. มีขั้นตอนการดูแลช่วยเหลือ และส่งต่อของนักเรียน ๒. จัดตั้ง คลินิกเสมารักษ์ ในโรงเรียน ๓. จัดค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ๔. จัดจิตสังคมในสถานศึกษา ๕. ต้องไม่ไล่ออก

การเฝ้าระวัง	การบริหารจัดการ	มาตรการสื่อลามกอนาจาร
<p>๑. มีผู้ดูแลเสมารักษ์</p> <p>๒. มีการบันทึกรับเรื่องและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น</p> <p>๓. มีครูแกนนำ นักเรียนแกนนำ</p> <p>๔. จัดครูเวร</p> <p>๕. เยี่ยมบ้านนักเรียน</p> <p>๖. จัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง</p> <p>๗. สำรวจ ตรวจสอบตราพื้นที่เสี่ยงในและนอก และรอบบริเวณโรงเรียน ตามแหล่งมั่วสุม</p> <p>๘. จัดตั้งชมรม/ชุมนุมเสมารักษ์</p> <p>๙. สร้างเครือข่าย เช่น บ้านชุมชน ตำรวจ สาธารณสุข เป็นต้น</p> <p>๑๐. มีกิจกรรมหน้าเสาธง, โฮมรูม, แนะแนว เป็นต้น</p> <p>๑๑. มีสถานนักเรียน</p>	<p>๑. กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม</p> <p>๒. จัดประชุมเดือนละ ๑ ครั้ง เป็นอย่างน้อย</p> <p>๓. แต่งตั้งคณะกรรมการ อำนวยการ, ปฏิบัติงานด้านยาเสพติด, คณะทำงานห้องเรียนสีเขียว, บำบัดรักษา, คลินิกเสมารักษ์, กำกับติดตามการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษา เป็นต้น</p> <p>๔. มีการทำบันทึกข้อตกลง (MOU) กับภาคีเครือข่าย</p> <p>๕. รายงานผลการดำเนินงานให้ สพป.ทุกวันที่ ๓๐ ของเดือน</p>	<p>๑. ตรวจสอบมิให้นักเรียนนำสื่อลามกอนาจารเข้ามาในโรงเรียน</p> <p>๒. จัดทำหนังสือ สื่อต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ให้ความบันเทิงที่ประเทืองปัญญา บริการแก่นักเรียน</p>

มาตรการการพนัน	มาตรการการทะเลาะวิวาท
<p>๑. ตรวจสอบแหล่งมั่วสุม</p> <p>๒. จัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักประหยัด อดออม</p> <p>๓. ฝึกให้นักเรียนทำงานเพื่อหารายได้</p> <p>๔. ป้องปรามมิให้นักเรียนเล่นการพนัน</p>	<p>๑. ตรวจสอบการพกพาอาวุธเข้ามาในโรงเรียน และเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดระเบียบ/กฎหมาย</p> <p>๒. ประสานงานกับตำรวจให้ใช้มาตรการที่เฉียบขาดในการลงโทษนักเรียนที่ทำผิดกฎหมาย</p> <p>๓. ติดตามพฤติกรรมของนักเรียนที่มีปัญหา</p> <p>๔. เยี่ยมบ้านนักเรียน</p> <p>๕. จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน</p> <p>๖. สร้างองค์กรเครือข่าย เช่น บ้าน ชุมชน ตำรวจ โดยมีระบบการสื่อสารที่รวดเร็ว</p>

การเยียวยาและช่วยเหลือนักเรียน

การเยียวยาและช่วยเหลือนักเรียน เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา ผู้เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย ตามความเหมาะสมกับลักษณะปัญหาของนักเรียนแต่ละคน ประกอบด้วย

การเยียวยา/ช่วยเหลือ	ลักษณะที่ปรากฏ	แนวทางการแก้ไข/ช่วยเหลือ
๑. นักเรียนถูกล่วงละเมิดทางเพศ	เหม่อลอย ขาดสมาธิในการเรียน ตกใจง่าย โกรธง่าย ซึมเศร้า แยกตัวตามลำพัง ปวดหัว ปวดท้องบ่อย ๆ ทำทาง การเดิน ผิดปกติ	๑. จี้จุดให้ระบายความรู้สึก ๒. ลดความรู้สึกผิด ๓. ปลอบใจ ช่วยให้เห็นคุณค่า ของตนเอง ๔. ปรึกษาหารือกับผู้บริหารและเก็บ เป็นความลับ ๕. ประสานพ่อแม่และผู้ปกครอง ในกรณีถูกละเมิดโดยผู้อื่น ๕. ประสานโรงพยาบาล ตรวจร่างกายโดยด่วน รวบรวม หลักฐานทางดี ๖. แยกเด็กหรือยับยั้งการกระทำซ้ำ กรณีถูกละเมิดโดยคนในบ้าน ๗. ประสานงานหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง เช่น บ้านพักเด็ก และครอบครัว ๘. ส่งต่อนักจิตวิทยาการเยียวยา ฟื้นฟูสภาพจิตใจ
๒. นักเรียนถูกทารุณกรรมทางกาย	มีรอยบาดแผล ทำที่หวาดกลัว ตกใจง่าย โกรธง่าย กล่าวหาผู้อื่น ก้าวร้าว ซึมเศร้า	๑. ปรึกษาหารือกับผู้บริหาร ๒. ประสานกับพ่อแม่และผู้ปกครอง ในกรณีถูกละเมิดโดยผู้อื่น ๓. ประสานโรงพยาบาล ตำรวจ นักสังเคราะห์ ตามความจำเป็น

การเยียวยา/ช่วยเหลือ	ลักษณะที่ปรากฏ	แนวทางการแก้ไข/ช่วยเหลือ
		<p>๔. แยกเด็กหรือยับยั้งการกระทำซ้ำ กรณีถูกละเมิดโดยบุคคลในบ้าน</p> <p>๕. ส่งต่อนักจิตวิทยา ให้การเยียวยาและฟื้นฟูจิตใจ</p> <p>๖. ดำเนินการตามกฎหมาย พ.ร.บ.คุ้มครองเด็กฯ และ ตามกฎหมายอาญาเยียวยา ฟื้นฟูจิตใจ ดูแลและคุ้มครองเด็ก</p>
<p>๓. นักเรียนมีพฤติกรรม ปรับตัวยาก</p>	<p>แสดงออกถึงความกังวลหรือมี อารมณ์ตอบสนองมากกว่าปกติ เมื่อต้องเผชิญสถานการณ์ใหม่ ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ไม่ชอบ เข้าสังคมที่ไม่คุ้นเคย</p>	<p>๑. ให้ทำงานร่วมกับเพื่อน ในชั้นเรียน โดยเลือกกลุ่มเพื่อน ที่นักเรียนพอจะร่วมงานได้ ในระยะแรกและเมื่อคุ้นเคย และปรับตัวได้ ค่อยเปลี่ยนไปทำงาน กับกลุ่มอื่น ๆ</p> <p>๒. ไม่ตำหนิหรือลงโทษหากนักเรียน มีท่าทีไม่พร้อมจะร่วมกิจกรรมใด ๆ อาจพูดคุยให้แสดงความรู้สึกถึง ความกังวล/ความกลัวและ ให้กำลังใจที่จะเผชิญสถานการณ์ ใหม่ ๆ</p> <p>๓. จัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยใช้ ทักษะที่นักเรียนถนัดจนเคยชิน และ หากิจกรรมสนับสนุนความสามารถ พิเศษนั้น ๆ พร้อมชมเชยในโอกาสที่ เหมาะสม</p> <p>๔. ถ้าอาการรุนแรงจนมีผลกระทบต่อ กับการเรียนและวิถีชีวิตของ นักเรียน/หรือเป็นความผิดปกติทาง สมอง เชิญผู้ปกครองพบเพื่อร่วมกัน แก้ปัญหาและพิจารณาส่งจิตแพทย์ ต่อไป</p>

การเยียวยา/ช่วยเหลือ	ลักษณะที่ปรากฏ	แนวทางการแก้ไข/ช่วยเหลือ
<p>๔. นักเรียนมีพฤติกรรมเก็บตัวหรือแยกตนเอง</p>	<p>ไม่ชอบสูงส่งกับใคร ไม่ชอบเข้าสังคม มีเพื่อนน้อย พูดน้อย ไม่กล้าแสดงออก</p>	<p>๑. ไม่ผลักดันให้นักเรียนตอบคำถามยาก ๆ กลางชั้นเรียนและเรียกให้ทำสิ่งที่ไม่ถนัดหน้าชั้นบ่อย ๆ ควรให้แสดงในสิ่งที่ถนัดทีละน้อย ค่อยเป็นค่อยไปและชื่นชมอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>๒. แสดงความรักใคร่ห่วงใย ใต้ถามทุกข์สุขตามโอกาสอันควร</p> <p>๓. ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง โดยหากิจกรรมสนับสนุนความถนัดหรือความสามารถพิเศษของเขา</p> <p>๔. ขอความช่วยเหลือจากกลุ่มเพื่อนนักเรียนให้มาเป็นเพื่อนสนิทโดยมอบงานที่กลุ่มเขามีความสนใจคล้ายกัน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีความสนิทสนมกัน</p> <p>๕. หากพบว่าปัญหาหลักอยู่ที่ครอบครัว เชิญผู้ปกครองมาพบหรือเยี่ยมบ้านเพื่อพูดคุยหาแนวทางร่วมมือกันแก้ไข</p> <p>๖. หากการช่วยเหลือไม่เป็นผลหรือปัญหาอาจเกิดจากความผิดปกติทางสมองควรส่งต่อจิตแพทย์</p>
<p>๕. นักเรียนมีพฤติกรรมอ่อนกว่าวัย</p>	<p>ทำตัวเด็กกว่าวัย พูดออค้อน ยานคาง เหมือนเด็กเล็ก พูดไม่ชัด ไม่ยอมช่วยเหลือตนเอง ฟังพาผู้อื่น คอยแต่จะให้คนอื่นช่วย หงุดหงิดง่าย โกรธเร็ว โกรธนาน รอคอยได้ไม่นาน ความอดทนต่ำ ไร้ความเอาแต่ใจตนเอง ไม่ชอบหรือไม่ยอมอยู่ในกติกาหรือกฎเกณฑ์</p>	<p>๑. ไม่สนับสนุนและชื่นชมพฤติกรรมเด็กกว่าวัยและไม่ตำหนิ หรือล้อเลียน ลดความสนใจต่อพฤติกรรมที่เรียกร้องความสนใจลง ไม่ทำโทษรุนแรงชื่นชมหากนักเรียนมีพฤติกรรมที่สมวัย</p> <p>๒. พูดคุยกับนักเรียนโดยให้เห็นข้อดีของพฤติกรรมสมวัย สนับสนุนให้ช่วยเหลือตนเองมากขึ้น</p>

การเยียวยา/ช่วยเหลือ	ลักษณะที่ปรากฏ	แนวทางการแก้ไข/ช่วยเหลือ
		<p>๓. สนับสนุนให้นักเรียนมีพฤติกรรมสมวัยโดยผ่านกิจกรรมที่เขาสนใจ และมีความกดดันให้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนโดยรู้จักความยืดหยุ่น ประนีประนอมเอาใจใส่ความรู้สึกผู้อื่น ให้อยอมรับกติกาและรู้จักอดทนรอคอย</p> <p>๔. หาเพื่อนที่มีภาวะสมวัยเป็นแบบอย่าง และให้เพื่อนช่วยแนะนำนักเรียนให้ช่วยเหลือตนเองได้สมวัย</p> <p>๕. เชิญผู้ปกครองมาร่วมหาทางแก้ไขแนะนำผู้ปกครองไม่ให้ชื่นชมพฤติกรรมเด็กกว่าวัย ร่วมกันฝึกนักเรียนให้ช่วยเหลือและพึ่งพาตนเองให้ดีขึ้น</p>
<p>๖. นักเรียนมีอาการทางกายผิดปกติจากสภาวะความเครียดทางจิตใจ</p>	<p>๑. มีอาการปวดทางกาย เช่น ปวดศีรษะ ซัก ปวดท้อง การเคลื่อนไหวผิดปกติ หรือ อวัยวะแขนขาทำหน้าที่ไม่ได้ชั่วคราว</p> <p>๒. ปวดที่ส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายหรือหลายส่วน จนทำหน้าที่ประจำวันไม่ได้</p> <p>๓. มีความคิดหมกมุ่น กลัวว่าจะเกิดโรคร้ายแรง แม้ได้รับการตรวจและให้ความมั่นใจจากแพทย์แล้วก็ตาม</p> <p>๔. หมกมุ่นคิดว่ามีจุดบกพร่องในร่างกายถึงแม้จะไม่มีจริง</p> <p>๕. อ่อนเพลีย ไม่มีแรง เหนื่อยง่าย มึนงง ปวดศีรษะ หงุดหงิด อาหารไม่ย่อย</p>	<p>๑. สนับสนุนจูงใจให้เข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนตามปกติ ไม่ให้หมกมุ่นอยู่กับอาการทางกาย จนรู้สึกว่าตนเองป่วย ไม่สามารถทำงานได้อย่างคนอื่น</p> <p>๒. แสดงความเข้าใจ เห็นใจ ยอมรับในการเจ็บป่วยอย่างจริงจัง ไม่ตำหนิว่านักเรียนแกล้งทำ ไม่ทำให้เขาเสียหน้า เพราะเขาเองก็ไม่เข้าใจว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร</p> <p>๓. ให้นักเรียนได้มีโอกาสรบายถึงความไม่สบายใจที่เกิดขึ้นอย่างเปิดเผย ทั้งเรื่องที่บ้าน โรงเรียน เพื่อน ครู ทั้งในด้านดีและด้านไม่ดี</p> <p>๔. ฝึกให้นักเรียนพูดถึงอารมณ์ความรู้สึกออกมาโดยตรง เช่น ไม่พอใจใครก็บอกได้ด้วยคำพูดที่เหมาะสม</p>

การเยียวยา/ช่วยเหลือ	ลักษณะที่ปรากฏ	แนวทางการแก้ไข/ช่วยเหลือ
	<p>๖. อาการมักเกิดหลังเหตุการณ์ที่ทำให้เครียด เช่น การทะเลาะกันรุนแรง การสูญเสียความสัมพันธ์กับบุคคลที่รัก ถูกขัดใจ กลัวเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น เช่น การสอบ</p>	<p>๕. หากเกิดเรื่องภายในโรงเรียน จากท่าทีของครู เพื่อน ก็ควรช่วยเหลือกันโดยแก้ไขท่าทีและทำความเข้าใจกับนักเรียน</p> <p>๖. หากกิจกรรมที่ให้ความเพลิดเพลินให้นักเรียนมีโอกาสนำ เป็นการช่วยผ่อนคลายระบายความตึงเครียด และยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แทน</p>
<p>๗. นักเรียนซึมเศร้า</p>	<p>๑. รู้สึกเศร้าหรือไม่สบายใจอย่างมากจนทนไม่ได้ ไม่รู้สึกสนุกสนาน ไม่มีความสุข ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม มองโลกในแง่ลบ ไวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ คำตำหนิ</p> <p>๒. แยกตัวไม่ยุ่งกับเพื่อน รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า ไร้ที่พึ่งหมดหนทาง ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตัวเองแย่มาก ไม่มีความสามารถ รู้สึกผิด ละลายใจในเรื่องที่เคยทำผิดมาในอดีต มีความผิดอยากตาย คิดเรื่องฆ่าตัวตาย</p> <p>๓. ไม่มีสมาธิ ผลการเรียนตกลง ไม่เอาใจใส่หน้าที่ของตนเอง ทำทางหน้าตาหมองเศร้า การเคลื่อนไหวช้า หรืออาจดู ลุกลี้ลุกลอน ยุกยิกอยู่ไม่นิ่ง</p> <p>๔. ใช้สารเสพติดเพื่อลดความไม่สบายใจ บ่นว่ามีอาการเจ็บป่วยทางกายบ่อย ๆ เช่น ปวดหัว ปวดท้อง</p>	<p>๑. ไม่เร่งรัดให้นักเรียนทำกิจกรรมในช่วงที่มีอาการซึมเศร้า</p> <p>๒. เอาใจใส่อย่างจริงจังในสิ่งที่นักเรียนพูดและความรู้สึกของนักเรียน ไม่ต้องกังวลที่จะถามเรื่องความคิดที่จะทำร้ายตัวเอง อาจใช้คำถาม เช่น มีเด็กหลายคนเมื่อรู้สึกเบื่อหมดที่พึ่ง หรือไม่สบายใจมากๆ มักจะคิดว่า เรื่องอาจจะดีขึ้นถ้าตัวเองตายหนูเคยมีความคิดแบบนี้บ้างไหม ถ้านักเรียนมีความคิดที่จะฆ่าตัวตายต้องถามว่าวางแผนไว้อย่างไร ด้วยวิธีใด เมื่อไรจะลงมือทำ</p> <p>๓. ช่วยเหลือนักเรียนด้านการเรียน เช่น จัดติวพิเศษ เพื่อให้เรียนทันเพื่อน ด้านการเงิน ที่ปรึกษา สังคมเคราะห์ช่วยเหลือเพื่อให้นักเรียนรู้สึกว่ามีที่พึ่ง</p> <p>๔. จัดให้ร่วมกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง รู้สึกว่าตนเองยังมีคุณค่า เริ่มจากกิจกรรมที่นักเรียนมีศักยภาพที่จะทำได้</p>

การเยียวยา/ช่วยเหลือ	ลักษณะที่ปรากฏ	แนวทางการแก้ไข/ช่วยเหลือ
	<p>๕. ทำในสิ่งที่เสี่ยงอันตราย เกิดอุบัติเหตุ เพื่อจะให้ ตัวบาดเจ็บเสียชีวิต</p>	<p>๕. จัดหาเพื่อนคู่หูให้ช่วยนักเรียน ในการทำกิจกรรมในแต่ละวัน ไม่อยู่ตามลำพัง มีโอกาสพูดคุยกับคนอื่น</p> <p>๖. แนะนำให้ครอบครัวพานักเรียนไปปรึกษาแพทย์ พูดคุยหาสาเหตุให้พ่อแม่ดูแลทำกิจกรรมที่บ้านได้ตามปกติ เข้าใจลักษณะอารมณ์ที่ผ่านไป ไม่ตำหนิความล่าช้าของนักเรียน</p>
<p>๘. นักเรียนมีความคิดหมกมุ่นเรื่องเพศ</p>	<p>ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนหนุ่มสาวในโรงเรียน อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ และปัญหาการตั้งครรภ์ตามมา เพราะนักเรียนปัจจุบัน มีพัฒนาการทางสรีระที่เข้าสู่วัยหนุ่มสาวรวดเร็ว และมี การกระตุ้นความรู้สึกทางเพศ จากสื่อต่าง ๆ มาก</p>	<p>ควรพูดคุยซักถาม กับเด็กด้วยท่าที่เป็นกลาง ไม่ตำหนิ และไม่ส่งเสริม</p> <p>ประเมินเด็กแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม</p> <p><u>กลุ่มที่ ๑</u> นักเรียนมีความสนใจเพศตรงข้ามตามวัย ไม่มีความเสี่ยงเรื่องเพศสัมพันธ์ ควรพูดคุยและจัดกิจกรรมให้เด็กเข้าใจความแตกต่างระหว่างหญิงชาย เหตุการณ์ที่อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ตั้งใจ การรู้จักคาดการณ์ผลที่จะตามมา</p> <p><u>กลุ่มที่ ๒</u> นักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีโอกาสมีเพศสัมพันธ์สูง แนะนำเช่นเดียวกับกลุ่มที่ ๑๔ หากมีอาการทางเพศหาทางระบายออกในทางที่เหมาะสม ให้รู้ว่าถ้ามีเพศสัมพันธ์จะเกิดอะไรตามมา</p> <p><u>กลุ่มที่ ๓</u> นักเรียนที่มีประสบการณ์ทางเพศมาแล้ว สอนการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย รู้จักป้องกันการติดเชื้อ การคุมกำเนิดที่ถูกต้องวิธี</p>

การเยียวยา/ช่วยเหลือ	ลักษณะที่ปรากฏ	แนวทางการแก้ไข/ช่วยเหลือ
๙. นักเรียนไม่อยู่ในกฎเกณฑ์	ไม่สามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ กติกา หรือระเบียบของโรงเรียน หรือสังคมที่ตนอยู่มักมีอาการฉุนเฉียว ว่าวามก้าวร้าวเอาแต่ใจตัวเอง ไม่ยอมคน ไม่ยอมทำตามคำสั่ง ชอบการแย่งชิงสิ่งของจากผู้อื่น หรือในบางรายอาจจะมีลักษณะของการคล้อยตามและถูกชักจูงง่ายไม่มีความรับผิดชอบ ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ไม่เชื่อมั่นตนเองทำผิดตามผู้อื่น	๑. ครูควรผ่อนผันยืดหยุ่นให้นักเรียนเป็นตัวของตัวเอง และมีความรับผิดชอบไปด้วยกัน ควรมีขอบเขตที่พอเหมาะที่นักเรียนยอมรับได้ และครูเห็นว่าเหมาะสมไม่ควรตำหนิหรือบังคับมากเกินไป ควรให้กำลังใจแก่เด็กที่สามารถทำอะไรได้ด้วยตนเอง ฝึกหัดให้มีความรับผิดชอบทีละน้อย ๆ โดยครูทำในสิ่งที่ตนพูดเป็นตัวอย่างต้นแบบที่ดี ไม่ใช่ใช้อำนาจในการปกครองชั้นเรียน ควรถือความยุติธรรมและมีเหตุผลเป็นหลัก และควรชี้แจงเหตุผลในการลงโทษนักเรียนเมื่อนักเรียนกระทำผิด ๒. พูดคุยกับนักเรียน ให้โอกาสเขาแสดงความคิดเห็นต่อต้านในใจ ครูรับฟังด้วยท่าทีสงบ ให้เหตุผลแก่นักเรียนอย่างอ่อนโยน ๓. จัดกิจกรรมที่นักเรียนสามารถแสดงออกในทางที่เหมาะสม ให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ ๔. จัดหาเพื่อนที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ดีกว่าให้เป็นคู่หู ไม่ปล่อยให้มีการรวมกลุ่มในเพื่อนที่มีลักษณะเดียวกัน ๕. สื่อสารกับครอบครัวเพื่อให้เข้าใจปัญหาของนักเรียนดีขึ้น ให้พ่อแม่มีทิศทางการกำหนด ระเบียบกฎเกณฑ์ภายในบ้านแบบเดียวกับโรงเรียน

การเยียวยา/ช่วยเหลือ	ลักษณะที่ปรากฏ	แนวทางการแก้ไข/ช่วยเหลือ
<p>๑๐. นักเรียนมีพฤติกรรมเกร</p>	<p>พบในนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง มักแสดงพฤติกรรมเป็นกลุ่ม แต่มีบางรายก็สามารถแสดงพฤติกรรมได้ แม้อยู่คนเดียว ประพฤติตนไม่เคารพสิทธิผู้อื่น พูดปด โกหก ลักขโมยหนีโรงเรียน หนีออกจากบ้านหนีเที่ยว มั่วสุม ทำลายทรัพย์สิน ทำร้ายร่างกายผู้อื่น ทำร้ายสัตว์รังแกข่มขู่ผู้อื่น</p>	<p>๑. กำหนดกรอบวินัยที่ชัดเจน ตั้งแต่ต้นกับพฤติกรรมเกรอันธพาล สนับสนุนให้มีการแบ่งกลุ่มนักเรียนกันไป</p> <p>๒. รับฟังนักเรียนโดยไม่ตัดสิน ไม่ตำหนิ จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่มีความเชื่อมั่น และเป็นการให้โอกาสระบายความกดดันในใจ จะช่วยให้นักเรียนมองเป็นปัญหาในมุมมองด้านอื่น หาทางแก้ไขปัญหาด้วยวิธีใหม่</p> <p>๓. จัดการฝึกฝนทักษะทางสังคม การสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น จัดสอนเสริมให้นักเรียนกลุ่มนี้ อย่างใกล้ชิด</p> <p>๔. เลือกกิจกรรมที่นักเรียนสนใจ นำไปสู่การได้รับการยอมรับจากผู้อื่น หรือมีโอกาสรบายความกดดันในทางที่เหมาะสม จัดกิจกรรมที่เน้นความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น</p> <p>๕. ควรเยี่ยมบ้านในกรณีที่มีปัญหารุนแรง หาแนวทางแก้ไขปัญหามีความเป็นไปได้</p>
<p>๑๑. นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว</p>	<p>มีการแสดงออกโดยการพูดจาส่งเสียงดัง ก้าวร้าว หรือแสดงออกด้านพฤติกรรม ความรุนแรงต่าง ๆ เช่น ชกต่อยกับเพื่อน ขว้างปาข้าวของบ่อย ๆ นาน ๆ และเกิดในหลายสถานการณ์</p>	<p>๑. ครูทำตัวเป็นแบบอย่างโดยไม่ใช้อารมณ์หรือความรุนแรง มีกฎเกณฑ์ในชั้นเรียนที่เหมาะสม</p> <p>๒. ครูยอมรับอารมณ์ความรู้สึกของนักเรียน แต่ไม่ยอมรับพฤติกรรม ควรพูดกับนักเรียน โดยถือหลักว่าทุกคนมีสิทธิทำร้ายคนอื่น หรือทำลายข้าวของ รับฟังนักเรียน</p>

การเยียวยา/ช่วยเหลือ	ลักษณะที่ปรากฏ	แนวทางการแก้ไข/ช่วยเหลือ
		<p>ให้เล่าเหตุการณ์ โดยไม่สรุปว่านักเรียนผิด มีท่าทีพร้อมที่จะรับฟังปัญหาในมุมมองของนักเรียน</p> <p>เมื่อเขาสงบลง ควรชี้แจงให้เข้าใจถึงสาเหตุที่ไม่ควรทำ ให้คำอธิบายที่กะทัดรัด ชัดเจน ไม่ยกเรื่องที่ไกลตัว หรือเป็นนามธรรมมากเกินไป</p> <p>มาอบรม หาทางช่วยให้นักเรียนระบายความโกรธหรือความก้าวร้าวทางอื่นที่เป็นไปได้ ชมเชยเมื่อนักเรียนรู้จักควบคุมตัวเอง และแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม</p> <p>๓. หากมีปัญหาหลักที่ครอบครัว ควรเชิญผู้ปกครองมาพบหรือเยี่ยมบ้าน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา โดยระวังอย่าให้ผู้ปกครองรู้สึกว่าคุณด่าทอ หากพฤติกรรมไม่ดีขึ้น หรือสงสัยว่า มีสาเหตุจากความผิดปกติทางสมองควรปรึกษาจิตแพทย์ต่อไป</p>

บรรณานุกรม

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน.

ปี 2554 – 2555.

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. กระทรวงมหาดไทย เอกสารประกอบการอบรม โครงการเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรและให้ความรู้แก่นักเรียนด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คู่มือแนวปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ. : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

กรมทรัพยากรธรณี ความรู้เกี่ยวกับหลุมยุบ สืบค้นจาก http://www.dmr.to.th/download/landslide/Sinkhole/what_sinkhole.htm (10 มีนาคม 2561)

ปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม ตลอดจนแนวทางการป้องกันแก้ไขที่ดี สืบค้นจาก <http://www.oknation.net/blog/khumwong> (10 มีนาคม 2561)

คณะกรรมการ

ที่ปรึกษา

นายจักรพรรดิ จิตมณี
นายเกรียงไกร โกพัฒนา
นายวันชัย พันธุ์สิงห์จบ

ผอ.สพป.สุพรรณบุรี เขต ๑
รอง ผอ.สพป.สุพรรณบุรี เขต ๑
ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

คณะกรรมการร่างต้นฉบับ

นางพิชญา รักผล
นางเด่นดวง ชันคำ
นางสาววรรณวิษา วงษ์วิจารณ์
นางสาวรัตนพร ศรีสะอาด
นางนันทวัน เพชรประเสริฐพร
นางเพชรินทร์ จันทร์พูล
นางสาวณัฐญา นามรักษ์
นางโสกุล สุรสีหนาท
นายจิระ จีระวรรณวงศ์
นายันทวุฒิ ปานศรีแก้ว
นายอุทัยราชันย์ มาตเลิง

นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
ครูโรงเรียนวัดป่าพฤกษ์
ครูโรงเรียนวัดจระเข้ใหญ่
ครูโรงเรียนเมืองสุพรรณบุรี
ครูโรงเรียนวัดสังฆายเถร
ครูโรงเรียนวัดกระทุ่มทอง
ครูโรงเรียนวัดบ้านกล้วย
ครูโรงเรียนวัดสระประทุม
ครูโรงเรียนวัดช่องลม
ครูโรงเรียนวัดป่าพระเจ้า

เรียบเรียง/รวบรวม

นางเด่นดวง ชันคำ

นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ

ปก

นางจันทรัตน์ เรืองจิรัชยา

นักวิชาการศึกษาชำนาญการ